

Топчій Василь Васильович,
професор кафедри кримінального права
та кримінології Університету державної
фіскальної служби України, доктор
юридичних наук, професор

КОРУПЦІЙНІ ВИЯВИ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

В умовах ведення бойових дій та проведення операції Об'єднаних сил на Сході України питання боротьби з корупційними проявами набувають іншого значення. Корупція у військовій сфері є однією із загроз для національної безпеки України. Вона знижує ефективність військової організації та боєздатність армії, відволікає ресурси або підвищує їх фактичну вартість, негативно впливає на морально-психологічний стан військовослужбовців, плямує репутацію Збройних Сил.

На сьогодні відомча політика Мініборони щодо запобігання корупції передбачає реалізацію антикорупційних реформ, забезпечення прозорості та підзвітності, залучення громадянського суспільства до цих процесів, створення ефективних механізмів запобігання корупції, врегулювання конфлікту інтересів та забезпечення контролю за дотриманням правил щодо доброчесності особами, уповноваженими на виконання функцій держави, посилення ефективності управління фінансовими ресурсами, зменшення корупційних ризиків у сфері публічних закупівель шляхом забезпечення їх прозорості і конкурентності посилення можливості для виявлення та кримінального переслідування корупційних кримінальних правопорушень [1].

«Україна зараз є одним із ключових майданчиків запобігання корупції не лише в Європі, а й в усьому світі. Якщо антикорупційна діяльність в Україні зазнає поразки, це поставить під питання здатність всього світового громадянського суспільства змінювати загальноприйняті зловживання у країнах із перехідною економікою» – так оцінила ситуацію Делія Феррейра, голова правління Transparency International. Враховуючи складність політичної ситуації та необхідність відсічі російської агресії на сході держави, корупція в Україні є актуальною проблемою, яка загрожує не тільки використанням не за призначенням державного бюджету та зниженням економічного розвитку, а й існуванню країни в цілому [2].

За підрахунками міжнародної неурядової організації Transparency International, глобальні обсяги корупційних махінацій у секторі безпеки і оборони становлять близько \$ 20 млрд на рік. Деякі країни втрачають 5–20 % оборонного бюджету через корупцію. Тринадцять з двадцяти найбільших країн імпортерів – це країни, які розвиваються, не мають добре продуманих та належно налагоджених систем контролю та закупівель. Країни, що розвиваються, втрачають

на зброю до \$ 30 млрд щорічно і ці закупівлі часто належно не контролюють та не передбачають проведення антикорупційних заходів, які існують у країнах, які вже дослідили цю проблему. Водночас потенційна можливість корупції у країнах, що розвиваються, є значно вищою [3].

Корупція може спостерігатися у будь-якому суспільстві, однак негативні наслідки цього явища та його руйнівний вплив на динаміку сталого розвитку країни суттєво відчужаються у тому суспільстві, де норма права має слабкі позиції. Військова сфера держави є особливо вразливою до корумпованих механізмів, що пов'язано, в першу чергу, із його закритістю від громадського та парламентського контролю внаслідок обмеженого доступу до інформації. Як відзначив Ф. Флурі, дуже важливо, щоб дії керівництва суб'єктів державного сектору безпеки були прозорими та прогнозованими, ефективними та адекватними. Але спочатку потрібно з'ясувати, що насправді відбувається у військовій сфері, які антикорупційні програми вже існують та виконуються, чого вже досягнуто в процесі їх реалізації, а також, які проблеми постали перед Україною під час виконання цих програм і, що саме потрібно змінювати у законодавстві [4].

Можна погодитись, що правове забезпечення протидії вчиненню корупційних кримінальних правопорушень у військовій сфері має сприяти не лише належному упорядкуванню й регулюванню суспільних відносин, але і впливати на процеси зменшення злочинності. Також, це має вважатись і інструментом охорони безпеки держави [5].

Список використаних джерел

1. Запобігання корупції у сфері оборони. URL: http://kolomatska-rda.kh.gov.ua/kolomak_ofitsiyyny/69735 (дата звернення 23.11.2021).
2. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції. Навч. посіб. К. НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 252 с.
3. OECD, OECD DAC Handbook on Security System Reform, URL: https://www.eda.admin.ch/dam/deza/en/documents/themen/fragile-kontexte/224402-oecd-handbook-security-system-reform_EN.pdf.
4. Посилення доброчесності та протидія корупції в оборонному секторі України. Матеріали міжнародної конференції. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/665> (дата звернення 23.11.2021).
5. Топчій В.В., Дідківська Г.В., Мудряк Т.О. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності URL: <http://ir.nusta.edu.ua/handle/doc/3850> (дата звернення 30.10.2021).